

CRONOLOGIA DE L'ESCLAVATGE I L'OPRESSIÓ DE LA POBLACIÓ NEGRA

652.- Inici de la tracta àrab. Pel tractat anomenat del «Baqt», els àrabs imposen als cristians de Núbia (la vall superior del Nil) que els entreguin 360 esclaus cada any.

869.- Comença la «revolta dels Zanj». Esclaus negres de l'Est d'Àfrica portats per milers a Iraq per treballar en la irrigació es revoltent contra el poder dels Abbàssides (la dinastia àrab que governà el món musulmà entre 150 i 1258). La revolta dels esclaus durà fins l'any 883 i fou ofegada en sang. Fins aquell moment els esclaus de l'Imperi àrab eren sobretot esclaus de raça blanca, que en no ser catòlics sinó estar vinculats a cultes de caire gnòstic van ser esclavitzats també pels catòlics romans. La porta d'entrada dels esclaus blancs de Sèrvia a Catalunya durant l'època medieval fou Tortosa. Fins al segle XVII, l'antiga Iugoslàvia s'anomenava Esclavònia, el mateix nom d'esclau deriva d'*es/au* i Sèrbia era etimològicament 'el país del serfs').

1377.- A la seva *Introducció a la història universal* ('Al Muqaddima'), l'historiador àrab Ibn Kaldun escriu: «els únics pobles que accepten ser esclaus són els Negres, en raó d'un grau inferior d'humanitat, el seu lloc és més proper a l'estadi animal».

1416.- Els portuguesos són els primers europeus que traspassen el cap Bojador o «Cap de la por», al sud de les Canàries i s'inicia el comerç amb Àfrica (on hi havia mines d'or).

1441.- Primeres ràtzies de portuguesos per aconseguir esclaus africans al nord del Sàhara Occidental. Els esclaus negres (anomenats en castellà i en portuguès «mellados». – d'on possiblement deriva aquest cognom), són usats sobretot a les mines de Lleó.

1454.- El papa Nicolau V autoritza el rei portuguès Alfons V l'Africà (1432-1481) a practicar la tracta entre Àfrica i Lisboa. En anys posteriors els portuguesos aixequen fortificacions al litoral entre Senegal i Camerun.

1492.- Cristòfol Colom arriba al Carib ('descobrimet d'Amèrica'). A partir del tercer viatge (1498), consta que hi ha negres embarcats a les caravel·les.

1510.- El rei Ferran d'Aragó ('Ferran l'Antic'), marit d'Isabel de Castella, ordena enviar esclaus a l'illa de La Hispaniola (Haití i Dominicana) per treballar a les mines. Inici de la tracta atlàntica.

1518.- Carles I d'Espanya i V d'Alemanya autoritza la tracta d'esclaus a tot l'Imperi espanyol. A l'època hi havia esclavatge de negres i de blancs. Al llarg del s. XVI-XVIII, en paral·lel al tràfic negre, existí i fou també numèricament important el tràfic d'esclaus cristians blancs cap a Algèria i Líbia (1.750.000 cristians foren esclavitzats pels musulmans entre 1530 i 1780).

1553.- Els anglesos comencen a fer tracta d'esclaus. Més tard s'hi apunten els holandesos (1596) i els francesos (1604).

1569.- El dominic Tomàs de Mercado, a *Tratos y contratos de mercaderes*, protesta contra la tracta d'esclaus: «Es y ha sido siempre pública voz y fama que de dos partes [de los negros esclavos] que salen [de África], la una es engañada o tiránicamente cautiva, o forzada». [*Suma de Tratos y contratos*, edició 1571]

1620.- Primeres arribades documentades d'esclaus africans a les colònies angleses dels futurs Estats Units.

1672.- El rei d'Anglaterra Carles II funda la Companyia real d'Àfrica per assegurar la tracta negrera. L'any següent Lluís XIV de França crea la Companyia del Senegal per portar esclaus a la Guaiana i les Antilles.

1678.- A les Antilles franceses hi ha al voltant de 28.000 esclaus negres: Tota l'economia del sucre depèn de la mà d'obra esclava.

1685.- Lluís XIV signa el «Codi Negre», preparat pel seu ministre Colbert. En seixanta articles s'estableix l'estatut jurídic dels esclaus. Considerats textualment: «béns mobles» i «bèsties de càrrega». Un esclau és propietat de l'amo, s'ha de convertir al catolicisme i no pot tenir propietats. Espanya més endavant copia el Codi.

1688.- A Pennsilvanià els quàquers (moviment religiós fundat a Anglaterra per dissidents de l'Església anglicana), publiquen la «protesta de Germantown», on s'oposen fermament a l'esclavatge. Els quàquers seran més endavant els principals opositors organitzats políticament contra l'esclavatge.

1748.- Montesquieu (1689-1755) publica *L'esperit de les lleis*, i critica la manera com els esclavistes justifiquen la tracta.

1778.- A Santo Domingo hi ha 249.000 esclaus per 288.000 habitants.

1787.- Es crea a Anglaterra la Societat per a l'abolició de la tracta d'esclaus. El mateix any l'«Ordenança del Nord-oest», prohibeix l'esclavatge al Nord-oest dels Estats Units i s'estableix a Ohio la frontera de l'esclavatge.

1794.- El 4 de febrer la Convenció de la Revolució Francesa prohibeix l'esclavatge.

1801.- Napoleó restableix l'esclavatge i a Guadalupe i hi envia tropes. El mulat Louis Delgrès i la negra Solitude organitzen la resistència armada. L'any següent Napoleó restableix per decret l'esclavatge a tot l'imperi francès.

1804.- Haití proclama la seva independència i esdevé el primer Estat negre.

1807.- Abolició de la tracta d'esclaus a Anglaterra i als Estats Units. Des del segle XVI només des del port de Liverpool (Anglaterra) havien sortit més de 4.900 expedicions negreres.

1815.- Al Congrés de Viena, després de la caiguda de Napoleó, els Estats europeus decideixen prohibir la tracta d'esclaus però mantenir l'esclavatge.

1832.- El Soldà d'Oman, Sayyid Said (1834-1870) estableix la seva residència a Zanzíbar (actual Tanzània) i organitza sistemàticament la tracta d'esclaus vers el mar Roig i el golf Pèrsic.

1833.- Comença a aplicar-se de debò la legislació anglesa que prohibeix la tracta. La legislació no es complirà fins 1838. El *Second Great Awakening* (moviment teològic protestant) havia articulada arreu d'Europa i els Estats Units diverses campanyes abolicionistes des principia de segle.

1833.- El Papa Gregori XVI condemna oficialment l'esclavatge en nom de l'Església catòlica.

1847.- Libèria (país fundat per una societat americana de colonització l'any 1822) assoleix la seva independència. Primer Estat africà independent.

1850.- Finalitza oficialment el tràfic d'esclaus a Brasil que havia 'importat' més de 3,6 milions d'esclaus. L'esclavatge com a tal no s'abolirà fins 1888.

1861.- Guerra de Secesió (Guerra civil) als Estats Units. El conflicte oposa els onze estats del sud (esclavistes) dirigits per Jefferson Davis a la Unió que comprèn tots els estats abolicionistes, dirigits per Abraham Lincoln i el partit republicà.

1865.- La 13ª Esmena de la Constitució americana proclama la fi de l'esclavatge als Estats Units. Lincoln havia volgut introduir-la tres anys abans, però li va manca majoria parlamentària per fer-ho. L'assassinat de Lincoln el 14 d'abril feu que finalment es votés l'esmena i posteriorment també la 14ª Esmena que dóna dret de vot als Negres.

1874.- A alemanya comencen les exhibicions «d'exòtics», famílies africanes que es podien veure en fires previ pagament. Duraran fins la Primera Guerra Mundial.

1877.- Els estats del sud d'Estat Units comencen a elaborar les «lleis Jim Crow», per limitar els drets dels afroamericans. Les més importants legalitzen la segregació a les escoles i els transports. Perduraran fins la dècada de 1960.

1880.- Abolició de l'esclavatge a Cuba, llavors colònia espanyola.

1884.- A iniciativa de Bismarck, la Conferència de Berlín reuneix totes les potències europees pel repartiment de l'Àfrica. A la conferència no hi va assistir cap africà.

1895.- La Cort suprema dels Estats Units legitima les lleis segregacionistes dels estats del sud amb la doctrina: «separats però iguals».

1903.- Es publica *Les ànimes del poble negre* de W.E.B. du Bois, el primer programa polític d'alliberament afroamericà.

1914.- Primera Guerra Mundial. Soldats negres participen sota bandera francesa, anglesa i nord-americana.

1919.- Marcus Garvey crea la Companyia Marítima Black Star Line per retornar els Negres a l'Àfrica.

1925.- Alain Locke publica *The New Negro* i comença el moviment cultural de la *Harlem Renaissance*.

1948.- Instauració oficial de la política d'«apartheid» a l'Àfrica del Sud: la societat es divideix en quatre categories amb drets diferents: blancs, negres, indis i mestissos.

1954.- L'historiador senegalès Cheikh Anta Diop publica *Nacions negres i cultura*, el primer intent de plantar cara a la historiografia colonialista.

1955.- A Montgomery (Alabama), Rosa Parks és condemnada a pagar una multa de catorze dòlars per haver-se negat a cedir el seu seient a un blanc. El pastor Martin Luther King comença un boicot al sistema d'autobusos de la ciutat. Comença la lluita pels drets civils i per la fi de la segregació que durarà fins 1968.

1960 .- Onada d'independències de colònies a l'Àfrica: es fan independents en un sol any Camerun, Costa d'Ivori, Dahomey, Gabon, Alt Volta, Madagascar, Malí, Mauritània, Congo, Níger, Nigèria, República Centreafricana, Somàlia, Somalilàndia, Sudan i Txad.

1963.- (25 de maig) A Addis-Abeba (Etiòpia) trenta-dos cap d'Estat africans funden la Organització per la Unitat Africana (OUA) buscant la unió política i econòmica del continent. Triomf de les tesis panafricanistes.

1963.- (28 d'agost) Martin Luther King pronuncia a Washington el discurs «I have a dream», en una marxa pel treball i la llibertat del poble afroamericà. Un any més tard rep el Nobel de la Pau.

1964.- A Sud-àfrica, Nelson Mandela és condemnat a cadena perpètua per la seva lluita contra l'«apartheid». Als Estats Units, Lyndon B. Johnson fa aprovar pel Congrés la «*Civil Rigths Act*», que prohibeix la discriminació per raons de raça, sexe o religió.

1966.- Als Estats Units Bobby Seale i Huey P. Newton formen el Black Panter Party, partit revolucionari afroamericà, i reben una terrible repressió.

1968.- Assassinat de Martin Luther King a Memphis.

1976.- *War* de Bob Marley.

1986.- Wole Soyinka és el primer escriptor africà guardonat amb el premi Nobel.

1991.- Acaba legalment l'«apartheid» a Sud-àfrica.

2002.- A Durban (Sud-àfrica) es crea la Unió Africana amb 53 països, que recull el model de la Unió Europea.

2008.- Al novembre Barack Obama (de pare kenian i mare nord-americana) és escollit president dels Estats Units i es converteix en el primer mestís que accedeix al càrrec. Quatre anys més tard fou reelegit per a un segon mandat.